HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הכי קאמר ליה רבי יוחנן לריש לקיש בשלמא לדידי דאמינא לך איה בקיום השטר. ואפילו נמי מתני׳ דלרבנן אין צריך לקיימו כיון דמודה שכתבו ליה למשכחת להו נכסי בידא דלקוחות ואתו ויכרעי כדאמר לעיל [קנד:] הכי נמי מסתברא מדקתני דאמר להו מי אתם רשאין לגוזלו כו׳ הלכך שמא קיימו שטר או אפילו לא קיימו כיון דמודו בני משפחה בשטר שכתבו ונותן אין צריך לקיימו והוחזקו לקוחות בנכסים: **אלא לדידך דאמרת ראיה בעדים.** ולדידך לא מתפסכא מתני׳ וכיון דאמרי דבני המועיל מחבירו עליו הראיה להיינו מקבל מתנה נכסי בידא דלקוחות היכי משכחת לה שעדים שגדול היה: **ואו ערעור הוא.** ומן הדין הוחזקו לקוחות בנכסים: **נעשה גדול.** ונותן ומקבל ועדיים כולם גדולים וכשרים. ומסקנא דשמעתא מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו דלשמואל וכר׳ יוחנן לא שנא היכא דליתיו מרע ליה לשטרא למימר שטר פסיס הוא שטר אמנה הוא לא שנא היכא דעדים מרעי ליה לומר אנוסין היינו דהא אפסיקנא נמי הכא להכיא לכתובות ולעיל דאין נאמנין לפסלו כו׳: **קנון.** היורש נכסי אביו אמת: **מאימתי מוכר נכסי אביו.** בקרקעותיו ותהוי מכירתו מכירה. לאילו גבי מטלטלי

הכי קאמר ליה רבי יוחנן לר׳ שמעון בן לקיש בשלמא לדידי דאמינא ראיה בקיום השטר היינו דמשכחת לה דנחתי לקוחות לנכסים אלא לדידך דאמרת ראיה בעדים היכי משכחת לה דנחתי לקוחות בנכסים אמר ליה מודינא לך בערער דבני משפחה [א]דלאו ערער הוא מאי קאמרי קטן היה [ב]חזקה אין העדים חותמין על השטר אלא אם כן נעשה גדול איתמר קטן מאימתי מוכר בנכסי אביו רבא אמר רב נחמן בן שמנה עשרה שנה ורב הונא בר חיננא אמר רב נחמן [ג]מבן עשרים שנה (ס) (והא דרבא [ד]לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר) [ה] מתיב ר׳ זירא [ו]מעשה בבני ברק באחד שמכר בנכסי אביו ומת ובאו בני משפחה וערערו לומר קטן היה בשעת מיתה ובאו ושאלו את רבי עקיבא מהו לבודקו אמר להם אי אתם רשאין לנוולו ועוד סימנין עשויין להשתנות לאחר מיתה בשלמא למאן דאמר בן שמנה עשרה שנה היינו

אלא לדידך דאמרת ראיה בעדים נכסי ביד לקוחות היכי משכחת לה. ליכיולו היורשין עדיים שהיה קטן (ג) ואם לא יוכלו למצוא מאי מערערים היורשין פסק רבינו שמואל דקי״ל כרבי יוחנן ושמואל לעיל [קנד:] הכי נמי מסתברא מדקתני לעיל מי אתם רשאין לגוזלו כו׳ הלכך שמא קיימו שטר או אפילו לא קיימו כיון דמודו בני משפחה בשטר שכתבו ונותן אין צריך לקיימו והוחזקו לקוחות בנכסים: **אלא לדידך דאמרת ראיה בעדים.** ולדידך לא מתפסכא מתני׳ וכיון דאמרי דבני המועיל מחבירו עליו הראיה להיינו מקבל מתנה נכסי בידא דלקוחות היכי משכחת לה שעדים שגדול היה: **ואו ערעור הוא.** ומן הדין הוחזקו לקוחות בנכסים: **נעשה גדול.** ונותן ומקבל ועדיים כולם גדולים וכשרים. ומסקנא דשמעתא מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו דלשמואל וכר׳ יוחנן לא שנא היכא דליתיו מרע ליה לשטרא למימר שטר פסיס הוא שטר אמנה הוא לא שנא היכא דעדים מרעי ליה לומר אנוסין היינו דהא אפסיקנא נמי הכא להכיא לכתובות ולעיל דאין נאמנין לפסלו כו׳: **קנון.** היורש נכסי אביו אמת: **מאימתי מוכר נכסי אביו.** בקרקעותיו ותהוי מכירתו מכירה. לאילו גבי מטלטלי

תנן (גיטין דף נט.) הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין ומפרשינן התם כגר שית כגר שב כל חד לפום חורפיה ומשום הכי חיישינן ליה דלמא במטלטלין דתהוי מכירה למזונותיו אבל במקרקעי לא: **כן שמנה עשרה.** ויש אומר דפסקינן לקמן [קו:] תוך זמן כלפני זמן ואע״פ שלשיטת יודע בטיב משא ומתן יפה כדמוכח לקמן גבי י״ל שיודעת בטיב משא ומתן מוכרת וכגון שהגיעה אחי שערות כדמוכח לקמן [קו:]. היינו

ואמר רבא נמי פרק קמא דחולין (דף י:) שלש מדות בסכין אך לכאורה משמע דגרסינן התם רבא מכח אך קושית הכסף כדפריסית (ס) ואי גרים התם רבא מ״ש טפי בסכי הא דקאמר גר׳ מדות בקטן הגיעו לעונת נדריס[א] נדרייהו נדר והקדשן הקדש וכנגדן בקטנה חולצת ואם כן משמע דאית ליה לרבא קטנה חולצת ואילו בפ׳ יולא דופן (נדה מו. ושם) אמר רבא קטנה שהגיעה לכלל שתותיה אינה ראויה בדיקה חזקה הניחא סימנים ומסיק התם דוקא קאמר רבא לענין מיאון אבל לחליצה בעיא בדיקה[ב] ואי גרסת התם רבא אחי שפיר ורבינו שמואל תירץ שם וכנגדו בקטנה חולצת דהיינו בת (ו) שנים עשרה שניס ויום אחד[ג] שהקטנה היא מן גדולה ולא נהירא דאם כן לא הוה ליה למימר וכנגדו בקטנה חלצה וכנגדו חולצת חלצה משמע שכנגדו קטנה שהגיעה לעונת נדריס אף היא בת עשרה שנה ויום אחד ורבינו תם תירץ דודאי רבא סבר לה כדפסיק בפ׳ מצות חליצה לדבי ר׳ יוסי קטנה חולצת אפילו בת עשרה שנה ויום אחד ואפילו לחמרינן בפ׳ מצות חליצה לדבי ר׳ יוסי קטנה חולצת אפילו בת עשרה שנה ויום אחד משמע לדבי ר׳ יוסי קאמר ואיכא למידק הא דאמרינן התם במ״ד (יבמות קה: ושם) ולקמן בשמעתין דלחליצה בעי גדולה ובגיטין מייתי רבא מלישא דר׳ יוסי לחמר קטנה חולצת סבר לה כדפסיק בפ׳ מצות חליצה לדבי ר׳ יוסי קטנה חולצת אפילו בת עשרה שנה ויום אחד משמע לדבי ר׳ יוסי קאמר ואיכא למידק הא דאמרינן התם במ״ד התם והלכתא משמתני׳ שתי שערות ולפסיקא דגרסי כאן בדרבא עד שיהא בן עשרים[ד] הוי אחי שפיר היכא דליתיו פ׳ התקבל (דף סה.) אך אותה גירסא אינה נראית כלל שלריך למחוק הספיקא דגרסי ואם דרבא לאו בפירוש אימתי אלא מכללא איתמר שהרי הוא כותב אחר שלא גידל בר מנשיא כו׳ ופירש רבינו שמואל[ו] היינו טעמא דלתקבורה ליה ובסוף אם כן חכם גדול היה וידע בטיב משא ומתן ומשום הכי אין נראה לו דקי״ל חשוב חכם יודע בטיב משא ומתן על כן נראה יותר גירסת ספריס ישניס: **מוכר בנכסי אביו.** פי׳ רבינו שמואל[ז] דדוקא בנכסי אבי בנכסים שקנה ושנתנו לו בתנאה יוכל למכור[ח] וכן פי׳ רב אלפס דבנכסים שקנה אין לו חוששין אם מוכרן והא דאמרינן לקמן למקרקעי אין עדותן עדות פירוש לשום קרקעות כמו שאפרש בסמוך דהיינו[ט] דלעתיה מיקרבא לגבי זוזי ואינו נקי בשמומת ורבינו תם פירש דהוא הדין נכסים שקנה אינו יכול למכור מטעם דמיקרבא לעתיה לגבי זוזי ומה שהקשה ר״י שמא כשהוא שוטה זבין וכשהוא שוטה זבן לאו קושיא היא דטעמא לא משום שטות הוא אלא משום דמיקרבא לעתיה לגבי זוזי[ו]: **מתיב רבי זירא מעשה בו׳ באחד שמכר בנכסי אביו.** פירוש בזמן שהיה לו למכור למר כתיב ליה ולמר כתיב ליה דמסתמא קודם לכן לא מכר והא קושיא כמ״ד לעיל נכסי ביד לוקח הוו קיימי ולכסי קאמר כי בדקי ליה מאי הוא כו׳[י] אבל למ״ד בחזקת יורשים הוו[יא] לא הוה ליה למימר כי האי ליתנא אלא הוה ליה למימר אחאי כריך בדיקה פשיטא דגדול הוה[יב] ולפי זה אין הוכחה גמורה דבזמן מכירה מכר וביה״ס פירש בשלמא למאן דאמר בן שמנה עשרה ונכסי ביד לקוחות הוו קיימי ואתו יורשים וקא מערערי לומר קטן היה והיו צריכים להביא ראיה שהיה קטן ולא מצאו עדיים שהיה פחות משמנה עשרה שהם מצאו לא היו צריכים יותר לפילו הביא שתי שערות עדיין ועודנו קטן אבל אם לא מצאו עדיים שהעידו שהיה פחות מבן עשרים שנה היינו מחזיקין אותו כגדול לחזקה אין העדים חותמים על השטר אלא אם כן נעשה גדול בן כ׳ לויכא למימר דלא היו מחזיקים ליה בן כ׳[יג] לפי שהיה פריס הא ליכא למימר דשם כן מאי פריך אלא למאן דאמר בן כ׳ כי בדקי מאי הוי טובא וטובא הוי שהם אינו יודע בן כמה שנים הוא דע״י חזקה לאין עדיים חותמים אלא אם כן נעשה גדול בן עשרים לא הוה משוינן ליה פריס אלא שמע מינה דעל ידי אותה חזקה משוינן ליה פריס והשתא פריך שפיר בשלמא למאן דאמר בן שמנה עשרה היינו דקאמרי מהו לבודקו אלא למאן דאמר בן עשרים כי בדיק ליה כו׳ ואמי קושיא אתיא להאי לתקיפא דלעיל נכסי ביד לקוחות הוו קיימי כדפרי׳ לעיל מיהו למאן דאמר בחזקת היורשים הוו מצי למפרך שפיר בשלמא למאן דאמר בן שמנה עשרה היינו[יד] דקאמר מה לי לבודקו אלא למאי דקאמר בן שמנה עשרה היו היורשים טוענים אלא הכי שתי שערות עדיין וקטן היה אפילו בן שמנה עשרה ואין המכר כלום אבל הגמרא נקט ליישנא למאי דלתקיפא דנכסי בחזקת לקוחות קיימי: הכי שתי שערות היה גדול ואין היורשים יכולים לטעון כלום אבל הגמרא נקט ליישנא למאי דלתקיפא דנכסי בחזקת לקוחות קיימי:

לאו

ס) [כתובות יט. סנהדרין כט.:], ג) [נכרכות טו. וש״נ], ג) רש״ל מ״ז, ד) [לעיל קנד.], ה) ל״ג [מיגש], ו) [לפיכך נכנסת ליחלן], ז) [לקמן קו:. סוף ד״ה והלכתא כר״י ע״ש],

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ בן עשרים כל״ל ותות מ״ס נמחק: (ב) שם נכנסים: **אלא לדידך דאמרת ראיה בעדים.** ולדידך לא מתפסכא מתני׳ וכיון דאמרי דבני המועיל מחבירו עליו הראיה להיינו מקבל מתנה נכסי בידא דלקוחות היכי משכחת לה שעדים שגדול היה: **ואו ערעור הוא.** ומן הדין הוחזקו לקוחות בנכסים: **נעשה גדול.** ונותן ומקבל ועדיים כולם גדולים וכשרים. ומסקנא דשמעתא מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו דלשמואל וכר׳ יוחנן לא שנא היכא דליתיו מרע ליה לשטרא למימר שטר פסיס הוא שטר אמנה הוא לא שנא היכא דעדים מרעי ליה לומר אנוסין היינו דהא אפסיקנא נמי הכא להכיא לכתובות ולעיל דאין נאמנין לפסלו כו׳: **קנון.** היורש נכסי אביו אמת: **מאימתי מוכר נכסי אביו.** בקרקעותיו ותהוי מכירתו מכירה. לאילו גבי מטלטלי

מוסף רש״י

אלא אם כן נעשה גדול. כל שעשה השטר בגדולים כלוקח ומכוכר (כתובות יט. ושם: נעשה בגדול) לר: **נעשה גדול כמוכר דקי״ל** (לקמן קנו.) ולמכור נכסי אביו עד שיהא בן עשרים (סנהדרין כט:). **סימנין עשויין להשתנות.** ואפילו אם זומין עמה למימי גדול, י״ל אילו היה קיים הוה זומה (לעיל קנד.).

מוסף תוספות

א. שנה אחת לפני נערותה, כדתנן במסכ׳ נדה (מה.) בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדרייה נבדקין. רש״י גיטין סה. ב. אלמא קטנה לא חלצה. תוס׳ יבמות קה: ג. דהוי עונת נדרים דקטן. שם. ד. [ו]מהפכין אותה וגורסין דרבא אמר מבן עשרים ורב הונא אמר מבן י״ח. מיטו״ם. ה. כיון שהגיע לכלל שנים וסימנים וידוע בטיב משא ומתן. מיטו״ם. ועי״ש. ו. דאי אמרת זביני זביני אזל מזבן להו לכולהו נכסי. רבינו יונה. ז. פי׳ כי בדקי ליה בני משפחה ונמצא שאין לו סימנים מה הועילו בכך הלא יש להחזיק שהוא סריס. שם. ח. והלקוחות היו באים לבודקו שמא ימצאו לו סימנים. שם. ט. והדין עם הלקוחות בלא בדיקה. שם. י. הילכך כשבדקו ומצאו שאין לו סימנים לא היו חותמים אלא א״כ ידעו שהיה בן עשרים שהוא סריס. רבינו יונה.

קכח א מיי׳ פכ״ע מהל׳ מכירה הלכה טז סמג עשין פב טוש״ע ח״מ סי׳ רלה סעיף יג:
קכט ב מיי׳ שם הלכה ט ופכ״ד מהל׳ מלוה ולוה הלכה ה סמג שם טוש״ע שם כהג״ה וסי׳ מו סעיף לח:
קל ג מיי׳ פכ״ע מהל׳ מכירה הלכה יג סמג עשין פב טוש״ע ח״מ סי׳ רלה סעיף ט:

רבינו גרשום

בשלמא לדידי דאמינא ראיה בקיום השטר. דאע״ג דמודה בשטר שכתבו צריך לקיימו היינו דמשכחת דנכסי בידא דלקוחות דבני משפחה היו מערערין להחזיק בהן והלקוחות קיימי שטרן ונחתו בנכסי; אלא לדידך דאמרת ראיה בעדים היכי משכחת לה דנחתי לקוחות לנכסי. והא אזלי בתר עדים ולא אשכחן אלא ש״מ ראיה בקיום השטר. ורייש לקיש אמר לעולם ראיה בעדים והכא טענמא מאי אזלינן בתר קיום השטר דמודינא לך דערער דבני משפחה לאו ערעור הוא. דמאי קאמרי קטן היה לאו מילתא היא דחזקה אין עדים חותמין על השטר אא״כ נעשה המוכר או הנותן גדול: **אתמר קטן** אמר לעולם ראיה בעדים והכא אימתי מוכר בנכסי האב. דאמרי׳ מכירתו מכירה; [רבא] אמר רב נחמן בן כ׳ שנה ורב הונא אמר בן י״ח שנה. קס״ד מאן דאמר בן י״ח שנה צריך שיביא שתי שערות ולמאן דאמר בן כ׳ אע״ג דלא הביא ב׳ שערות מכירתו מכירה. בשלמא למאן דאמר מבן י״ח מכירתו מכירה אביו ולא קודם האי קטן נמי דבני ברק מבן י״ח שנה היה ואיצטריך לבודקו בשערות.